

Czesław Miłosz

30.06.1911—14.08.2004

Poeta, prozaik, eseista, tłumacz. Jeden z największych poetów polskich, tłumaczony na kilkanaście języków. Laureat Nagrody Nobla w roku 1980 i wielu innych prestiżowych nagród literackich. Doktor honoris causa wielu uniwersytetów w USA i w Polsce, laureat Nagrody Polskiego PEN Clubu za wybitne osiągnięcia w dziedzinie przekładu, honorowy obywatel Litwy i miasta Krakowa.

W 1945 roku wydał zbiór wierszy przedwojennych i okupacyjnych "Ocalenie", jeden z najważniejszych tomów dwudziestowiecznej poezji polskiej. Kazimierz Wyka pisał o Miłoszu:

Wyrósł nad głowy swoich rówieśników i rywali poetyckich. Stoi przed nim trud już nie tylko na miarę jego pokolenia (...). Trud na miarę poezji, która nie przemija, gdy przemijają jej czasy.

Ogromny, powstający w ciągu siedemdziesięciu lat dorobek poetycki Miłosza nie pozwala się zamknąć w kilkudzaniowej formule. Jest to poezja zmysłów i intelektu, szczególnie obyczajowego i syntezy dziejowej, poezja metafizyczna, a zarazem silnie związana z biografią autora. Obszar zainteresowań Miłosza dobrze określają tytuły trzech jego ważnych poematów: "Traktat moralny", "Traktat poetycki" i "Traktat teologiczny". Różnorodność stylistyczna wynika z dążenia do "formy bardziej pojemnej", a także upartej "pogoni za rzeczywistością".

Trudno mówić o poezji noblisty w oderwaniu od prozy i eseistyki, a także bardzo ważnych dokonań translatorskich i ciekawej korespondencji, ponieważ cały jego dorobek pisarski tworzy bogatą i różnorodną, a zarazem harmonijną całość. Znanca twórczości Miłosza, Jan Błoński tak charakteryzował poetę w 1980 roku:

Nagroda Nobla dla Czesława Miłosza jest nie tylko nagrodą talentu. Jest także nagrodą wytrwałości i wierności wewnętrznemu głosowi, który prowadził go przez zasadzki historii i zawikłanie osobistych doświadczeń. Zdania Miłosza są jasne, ale poezja ciemna, spleciona w swoim bogactwie. Gdybym miał porównywać ją do jakiegoś instrumentu to tylko do organów. Organy naśladują wszystkie dźwięki, ale pozostają organami. Budują muzyczną całość, jak

dzieło Miłosza składa się na poetyckie uniwersum, w którym zagadkowo współistnieją ironia i harmonia, inspiracje romantyczne i intelektualny rygor, umiejętność posługiwania się dziesiątkami idiolektów i natychmiast rozpoznawalny krój zdania, przejmująca czystość stylu, pozbawionego czegokolwiek zbędnego, kilkoma kreskami malującego całe światy.

Źródło: Dąbrowska Krystyna, wrzesień 2008 - tekst opracowany do *Antologii polskiej polskiej poezji od Średniowiecza do wieku XXI* wg koncepcji Piotra Matywieckiego; <https://culture.pl/pl/tworca/czeslaw-milosz>; dostęp: 03.01.2024 r.

Twórczość:

<https://instytutksiazki.pl/literatura,8,indeks-autorow,26,czeslaw-milosz,137.html?filter=M>; dostęp: 07.02.2024 r.

Wybrane opracowania dostępne w naszej bibliotece:

- Banowska Lidia, *Miłosz i Mickiewicz : poezja wobec tradycji*. Poznań 2005.
- Bieńkowska Ewa, *W ogrodzie ziemskim : książka o Miłoszu*. Warszawa 2004.
- Błoński Jan, *Miłosz jak świat*. Kraków 2011.
- Chrząstowska Bożena, *Poezje Czesława Miłosza*. Warszawa 1993.
- Fałtynowicz Zbigniew, *Wieczorem wiatr : Czesław Miłosz i Suwalszczyzna*. Gdańsk 2006.
- Farent Teodor, *Poezje Czesława Miłosza*. Lublin 2008.
- Fiut Aleksander, *Moment wieczny : o poezji Czesława Miłosza*. Warszawa 1993.
- Fiut Aleksander, *Rozmowy z Czesławem Miłoszem*. Kraków 1981.
- Franaszek Andrzej, *Miłosz : biografia*. Kraków 2011.

- Heuckelom Kris von, „*Patrzeć w promień od ziemi odbity*” : wizualność w poezji Czesława Miłosza. Warszawa 2004.
- Giemza Lech, „*Rzeka, która cierpi*” : o poezji Czesława Miłosza. Kraków 2021.
- Gorczyńska Renata, *Podróżny świata : rozmowy z Czesławem Miłoszem – komentarze*. Kraków 1992.
- Grodzki Bogusław, *Tradycja i transgresja : od dyskursu do autokreacji w eseistyce i „formach pojemnych” Czesława Miłosza*. Lublin 2002.
- Grudzińska-Gross Irena, Venclova Tomas, *Miłosz i Brodski : pole magnetyczne*. Kraków 2007.
- Gruszka-Zych Barbara, *Mój poeta : notatki z osobistych spotkań z Czesławem Miłoszem*. Katowice 2007.
- Jędrzejewski Tomasz, Kolinko Emilia, *Strony rodzinne Czesława Miłosza : 7 spacerów*. Warszawa 2011.
- Klejnocki Jarosław (red.), *Miłosz w szkole : szkice interpretacyjne*. Warszawa 2013.
- Kopka Bogusław, Majchrzak Grzegorz, *Operacja „Poeta” : służba bezpieczeństwa na tropach Czesława Miłosza*. Lublin 2007.
- Kosińska Agnieszka, *Rozmowy o Miłoszu*. Warszawa 2010.
- Kulas Piotr, *Turniej garbusów : problematyka tożsamości w twórczości Witolda Gombrowicza i Czesława Miłosza*. Katowice - Dąbrowa Górnicza 2009.
- Kwiatkowski Jerzy (red.), *Poznanie Miłosza : studia i szkice o twórczości poety*. Kraków - Wrocław 1985.
- Pasiński Emil, *Miłosz i Putrament : żywoty równoległe*. Warszawa 2011.
- Pieńkosz Konstanty, *Czesław Miłosz Poezje*. Warszawa 1990.
- Siwiec Marek, *Los, zło, tajemnica : ku twórczym źródłom poezji Aleksandra Wata i Czesława Miłosza*. Bydgoszcz 2005.
- Tomaszewski Feliks, Tomaszewska Grażyna (red.), *4 x Nobel*. Warszawa 2002.

- Wyka Marta, *Miłosz i rówieśnicy : domknięcie formacji*. Kraków 2013.
- Zach-Błońska Joanna, *Miłosz i poetyka wyznania*. Kraków 2002.
- Zaleski Marek, *Zamiast : o twórczości Czesława Miłosza*. Kraków 2005.
- Zawada Andrzej, *Miłosz*. Wrocław 2004.
- Żak Stanisław, *Polscy nobliści*. Kielce 2001.

